

HRVATSKA MISAO

PREDPLATA ZA ŠIBENIK I AUSTRO-UGARSKU GODIŠNJE K 14°,
POLUGODIŠNJE I TROMJESECNO SURAZMJEERNO, MJESECNO
K 120. — POJEDINI BROJ 10 PARA. — OGLASI PO CIJENIKU.
PLATIVO I UTUŽIVO U ŠIBENIKU.

IZLAZI SRIEDOM I SUBOTOM

... TELEFON BR. 74. — ČEKOVNI RAČUN 129.871. ...

Primerji natp. Pril.

UREDNIŠTVO I UPRAVA NALAZE SE NA TRGU SV. FRANE IZA
OBĆIN. PERIVOJA. — VLASTNIK, IZDAVATELJ I ODGOVORNJI
UREDNIK JOSIP DREZGA. — TISAK: HRVATSKA ZADRUŽNA
TISKARA U ŠIBENIKU, U. Z. S. O. J.

GOD. II.

BR. 42.

REVOLUCIJA U ALBANIJI.

Dogodjaji u Albaniji u samih osam dana uzeće takav značaj i stječu razvoj, da su i velesle „zaštitice“ ostale osupnute, neznaće se u prvi mah snaći, a kamoli poduzeti shodne mјere, eda se plamen uzbunstila. Nevjera Essad paša, njegovo uapšenje, njegovog zatočišta u inozemstvu, prodiranje ustaša i ugrozenje Drača, bijeg princa Wieda iz Drača — sve su to dogodjaji koji se nižu izpred nas kinematografskom slikevitošću i brzinom, ali pozadina toga ostaje još uvijek zagovetna.

Čitava je Albanija u plamenu; na jugu epiročani, na sjeveru katolička plemena proti prevlasti muslimanske, dotično proti Essad paši, a onda muslimanski ustaši, pristaže Essad paša, koji iz Šijaka stadoče prodirati prama Draču. Netko pokret katoličkih plemena i nacionalista prispuje Austriju, koja htjela da se riješi Essad paša, prijatelja Italije; prama mišljenju drugih, uzmišljaće je to Essad paša, u sporazumu s Mladoturcima, eda stvorili Wieda i sam zasjedne na arbanski prijesto. Bjeđodano je pak, da je na odstranjenu Essad paša radila i holandezka žandarmerija, a pitanje je da li zato jer uverena o vjerolostu Essadinu ili kojim stranom poticajem.

U Italiji, još pod dojmom prot-austrijskih demonstracija, nije trebalo mnogo i da štampa stane harangujati proti Austriji kao uzročnici najnovijeg meteza. Talijanska štampa našla je i nekoliko vrlo sentimentalnih nota u ovoj tragikomediji Essad-pašinoj koji je znao pobrati nešto fraza deklamirajuć o njegovoj prvrženosti vladaru Albanije. Ali u životu Essad paše ima crta koje stavljuju u loše svjetlo njegov značaj. Dosta je podsjetiti na njegovu ulogu o obrani i predaji Skadra, eda se dodje do zaključka, da on nije takav, da ga želja

za vlašću ne bi mogla obmamiti ni zlato podkupiti. Da li su to austrijske krunе ili talijanske lire ili ruski rubli, pitanje je kojemu odgovara može dati samo budućnost.

Za narode habsburške monarkije i ove najnovije komplikacije vrlo su skupe te javnost obuzeta je nekom bojanju, neće li Albania, ovaj kamen smutnje, urđuti otvorenim neprijateljstvom između Austrije i Italije. Ovim težkim posljedicama radaju evo neprirodni savezi. A da je u austrijskih državnika bilo manje tvrdoglavosti a više dalekovidnosti, mogla je Albania, ili jedan dio nje, bit nagrađena sporazumu monarkije sa balkanskim državama; da je toga bilo, nebi se bile redale pred našim očima tolike nelogičnosti, pogotovo ne ona najkrupnja drugog balkanskog rata. Ovako nade u podjelu Albanije na austrijsku i talijansku izhlapiće su, težnje za Albaniju autonomnu pod austro-talijanskom direktivom pokazale se neostvarive te preostaje još: ili Albania podpuno sebi svoja ili pod međunarodnim nadzorom. Za prvo nema nikakvih uvjeta, te preostaje ono drugo, žalostan rezultat tolikog napora i tolikih milijuna austrijskih!

Drugčiji rezultat i nije mogao da bude. Država, koja nema jedinstva unutar sebe same, koja je razotčena unutarnjim trzavicama, nemože da vodi uspješnu ekspanzivnu politiku. Unutarnje borbe uništite kolonijalnu moć Španije; Turska je onim istim mahom bila osudjena da se povuče u što uže joj granice, čim su građanski ratovi skršili unutarnje njenje jedinstvo; unutarnje trzavice bile su takodjer između faktora koji podstiče kritika ekspansivnoj politici vladara Albanije. Ali u životu Essad paše ima crta koje stavljuju u loše svjetlo njegov značaj. Dosta je podsjetiti na njegovu ulogu o obrani i predaji Skadra, eda se dodje do zaključka, da on nije takav, da ga želja

uprav „lucida intervalla“ kada je ustavna svijest, prožeta narodnim načelom, osvijetlila drumove austrijske politike. Zato i ostavlja Austriju vrijeme ondje gdje je nalazi: sa zatvorenim putem u Sölm i izvjetrene nade u prvenstvo na Jadranu, dok joj suparnica razmiče puteve slavodobitnog imperializma na afričanskoj obali i pripravlja mu teren i s ovu stranu jadranske obale.

vodi k željezničkoj staciji i jedne od 150 mm koja vodi u grad. Obe ove cijevi nisu smještene u rezervoaru na istu visinu, nego je cijev za grad smještena 70 cm više od cijevi za željeznicu; posljedica je, da, kada željeznični trebu mnogo vode te voda u rezervoaru padne iznad cijevi za grad, gradski vodovod odmah prestane djelovati iako ima još u rezervoaru 200 m³, i tako dugo ostaje grad bez vode dok god se dotjekom vode sa Krke rezervoar napuni preko visine cijevi za grad.

Rekonstrukcija šibenskog vodovoda.

Obstojeći šibenski vodovod gradjen je pre 35 godina. On je dakle u tokom nizu godina amortizirao svoj trošak, Šibeniku vodu s izvora Krke, 80 m. izpod morskog raza, koja je analizom kemikalija vještaka pronađena najboljom.

Zašto nestaća vode?

Sadanji vodovod više ne odgovara potrebljama grada. Grad je g. 1878. brojio 6.400 duša, dočim sada će brojiti oko 13.000, dakle u 35 godina pučanstvo se podvostručilo. Nego podvostručenje pučanstva nije razlog, da vodovod više ne odgovara. I uz sadanje sisalje moglo bi doći u vodovodni rezervoar do 950 m³, od kojih 633 m³ za grad, a ostatak za željeznicu i druge svrhe; odpadni bi dakle na glavu 50 litara, te se potom mogli govoriti o nestaći vode, jer osrednje se računa na glavu 35 litara. Glavni rezervoar (deposit) na Poljicima ima sadržaj od 600 m³. Obstojeća dva stroja sistema Mayer na Krki mogla bi davati do 1400 m³ u 24 sata. A u rezervoar u Šibeniku ne može to prijeti s razloga, što je cijev koja vodi od glavnog sahraña (rezervoara) na Krki do zadnjeg malog sahrašća od 150 mm, dočim od zadnjeg sahrašća do rezervoara u Šibeniku nastavljena je cijev od samih 100 mm. Takavom pač cijevi može da dodje u 24 sata najviše 800 m³ vode.

Kada bi spomenutih 8.000 hl. vode zaista iz rezervoara u grad dolazilo, Šibenik ne bi osjećao nestaću vode. Ali što ta kolicišta iz rezervoara gradskog u grad ipak ne dolazi, iako u nj udje, uzrok je nepotpuna, a neracionalna i defektivna gradska mreža i cijevovoda s jedne strane, a s druge strane nesretna dispozicija dviju glavnih cijevi i to jedne od 80 mm koja

Nakon provedene rekonstrukcije vodovod će davati 1.400 m³, od kojih 230 m³ za željeznicu, parobrode i vojništvo, a 1170 m³ za grad.

Kao temelj uzet je razvitak grada u zadnjih 50 godina. Po statistici naime imao je Šibenik:

Godine 1854. 5.400 stanovnika

" 1878. 6.400 "

" 1890. 7.014 "

" 1900. 10.072 "

" 1910. 11.730 "

" 1914. (po prilici) 12.400 "

Zaključak iz svega je ovaj: današnji vodovod davao je gradu najviše 3000 hl. vode; rekonstruiran davat će gradu oko 12.000 hl. vode, dakle četiri puta više, što će biti više nego dostatno za dugo i dugo godina.

Trošak.

Za svu radnju nužne za pregradnju vodovoda proračunat je trošak od K 350.000. Doprinijet će:

Občina 20% K 72.000

Zemaljski Odbor 10% 36.000

Država 252.000

Kako se iz ovog razabire, hvala na-stojanju nar. nast. dra. Dulibića te zauzimanju zadnjih občinskih uprava, Šibenik će imati vodovod uz razmjerno neznatan doprinos občine.

Popločanje ulica i kanalizacija.

Istodobno sa polaganjem nove gradске vodovodne mreže, morat će se izvesti i promjena pločnica po glavnim ulicama. Ovo će istina biti jedan veliki teret za občinu, ali

dapaće sam ih pokadio. Iza što sam govorio sa našega talijanskoga interesa, zanimljiv njuhov veliki mudrost, ne bi li se promisili, nije li zar i našoj istoj slijepoj kulturi, koja sada daje, odaljena od svakog vjarskog utjecaja, ovake svjetle Parlemente, do nužde upotrijebiti Evangelije; u tome slučaju dužnost nam nalaže, da se svrnenje Istru, koja nam ga je bio pozajmio, radi toga neka se priteže u pomoć fratrima, kako će ga moći isporučiti. Zasada moj govor ni ne ogrinja, niti ledom zasuo. Mnogi mi čestitaju i da imam pravice, ali to sve istina biti jedan veliki teret za občinu, ali

puta zaborava kazati, da sam govorio u prilog fratrima; i baš o franjevcima. Oh! to ti govorиш. Jesam, velju ti ja i posve sam dobro učinio iako su moje riječi pale na put ili među trnje. Promisli se, da se preporučilo ministru, da bude velikodušan na potporu za naše svjetlove škole na istoku, a da stisne gladom vjerske udruze. Ministar je odgovorio plahivo, plahivo ali neuvjeren u svome srcu, ali se poklonio onolikoj mudrosti; *C'est bête mais c'est comme ça*. Samo se jedan gospodin ljevice usudio utvrditi, da, ako mi živimo pri svjetlosti filozofije i znanosti, oni vajuijati još su pod osjenom religije, a želi li ih se prepolbiti, valja to po način, kako je postupala Francuska! Dakako, ovgje ne znazu već dede: Gledajte, kako radi Francuska! Gledajte, kako radi Engleska! Opuče li stvari ovako naprijed, ja bих izgubio nadu, da će se igda u drugim zemljama doprijeti do riječi: Gledajte, kako postupa Italija! U ostalom je ovoga danas pristav iznos 6.000 st. ili blizu 100%.

"Ah, teško li je uzdržati na trone!" "Ovo o halabuci žalost je, ali mi je pogled razjašen k nizbrci Viminata, silikovit mješavini složenih krovova; s onu stranu puta, baš ovigje ispod prostire slijepe sag agava, ruža i zambla; a s lijeve strane, na početku zaobljene sjenjovite ulice, obzore neba, brijevoj Albana. Dalje sam od Komore, a pa u onim stanovima dolje ne bili mogao ni živjeti i dok mi Septim Sever na tajnjim krovu dvoranu držat ku se

"Sa dubokim poštovanjem,
„vaš prepokorni i preodan
„Dor A. Niscenti

„Barunici „Jeleni Di Santa Giulia — Cefalù.

„Rim, dne 4 veljače 1882.

„Draga Jeleno!

„Niti mi odgovara, niti nastojiš, da

mi se odgovori, kad bi jedna riječ bila do-

Rima za pridošlač.

"Kad smo pri Komori, zadnjeg sam ti putu zapoznati, da sam govorio u prilog fratrima; i baš o franjevcima. Oh! to ti govorиш. Jesam, velju ti ja i posve sam dobro učinio iako su moje riječi pale na put ili među trnje. Promisli se, da se preporučilo ministru, da bude velikodušan na potporu za naše svjetlove škole na istoku, a da stisne gladom vjerske udruze. Ministar je odgovorio plahivo, plahivo ali neuvjeren u svome srcu, ali se poklonio onolikoj mudrosti; *C'est bête mais c'est comme ça*. Samo se jedan gospodin ljevice usudio utvrditi, da, ako mi živimo pri svjetlosti filozofije i znanosti, oni vajuijati još su pod osjenom religije, a želi li ih se prepolbiti, valja to po način, kako je postupala Francuska! Dakako, ovgje ne znazu već dede: Gledajte, kako radi Francuska! Gledajte, kako postupa Engleska! Opuče li stvari ovako naprijed, ja bих izgubio nadu, da će se igda u drugim zemljama doprijeti do riječi: Gledajte, kako postupa Italija! U ostalom je ovoga danas pristav iznos 6.000 st. ili blizu 100%.

"Ah, teško li je uzdržati na trone!" "Ovo o halabuci žalost je, ali mi je pogled razjašen k nizbrci Viminata, silikovit mješavini složenih krovova; s onu stranu puta, baš ovigje ispod prostire slijepe sag agava, ruža i zambla; a s lijeve strane, na početku zaobljene sjenjovite ulice, obzore neba, brijevoj Albana. Dalje sam od Komore, a pa u onim stanovima dolje ne bili mogao ni živjeti i dok mi Septim Sever na tajnjim krovu dvoranu držat ku se

"Sa dubokim poštovanjem,
„vaš prepokorni i preodan
„Dor A. Niscenti

„Barunici „Jeleni Di Santa Giulia — Cefalù.

„Rim, dne 4 veljače 1882.

„Draga Jeleno!

„Niti mi odgovara, niti nastojiš, da

mi se odgovori, kad bi jedna riječ bila do-

Rima za pridošlač.

"Ah, teško li je uzdržati na trone!" "Ovo o halabuci žalost je, ali mi je pogled razjašen k nizbrci Viminata, silikovit mješavini složenih krovova; s onu stranu puta, baš ovigje ispod prostire slijepe sag agava, ruža i zambla; a s lijeve strane, na početku zaobljene sjenjovite ulice, obzore neba, brijevoj Albana. Dalje sam od Komore, a pa u onim stanovima dolje ne bili mogao ni živjeti i dok mi Septim Sever na tajnjim krovu dvoranu držat ku se

"Sa dubokim poštovanjem,
„vaš prepokorni i preodan
„Dor A. Niscenti

„Barunici „Jeleni Di Santa Giulia — Cefalù.

„Rim, dne 4 veljače 1882.

„Draga Jeleno!

„Niti mi odgovara, niti nastojiš, da

mi se odgovori, kad bi jedna riječ bila do-

Rima za pridošlač.

"Ah, teško li je uzdržati na trone!" "Ovo o halabuci žalost je, ali mi je pogled razjašen k nizbrci Viminata, silikovit mješavini složenih krovova; s onu stranu puta, baš ovigje ispod prostire slijepe sag agava, ruža i zambla; a s lijeve strane, na početku zaobljene sjenjovite ulice, obzore neba, brijevoj Albana. Dalje sam od Komore, a pa u onim stanovima dolje ne bili mogao ni živjeti i dok mi Septim Sever na tajnjim krovu dvoranu držat ku se

"Sa dubokim poštovanjem,
„vaš prepokorni i preodan
„Dor A. Niscenti

„Barunici „Jeleni Di Santa Giulia — Cefalù.

„Rim, dne 4 veljače 1882.

„Draga Jeleno!

„Niti mi odgovara, niti nastojiš, da

mi se odgovori, kad bi jedna riječ bila do-

Rima za pridošlač.

"Ah, teško li je uzdržati na trone!" "Ovo o halabuci žalost je, ali mi je pogled razjašen k nizbrci Viminata, silikovit mješavini složenih krovova; s onu stranu puta, baš ovigje ispod prostire slijepe sag agava, ruža i zambla; a s lijeve strane, na početku zaobljene sjenjovite ulice, obzore neba, brijevoj Albana. Dalje sam od Komore, a pa u onim stanovima dolje ne bili mogao ni živjeti i dok mi Septim Sever na tajnjim krovu dvoranu držat ku se

"Sa dubokim poštovanjem,
„vaš prepokorni i preodan
„Dor A. Niscenti

„Barunici „Jeleni Di Santa Giulia — Cefalù.

„Rim, dne 4 veljače 1882.

„Draga Jeleno!

„Niti mi odgovara, niti nastojiš, da

mi se odgovori, kad bi jedna riječ bila do-

Rima za pridošlač.

"Ah, teško li je uzdržati na trone!" "Ovo o halabuci žalost je, ali mi je pogled razjašen k nizbrci Viminata, silikovit mješavini složenih krovova; s onu stranu puta, baš ovigje ispod prostire slijepe sag agava, ruža i zambla; a s lijeve strane, na početku zaobljene sjenjovite ulice, obzore neba, brijevoj Albana. Dalje sam od Komore, a pa u onim stanovima dolje ne bili mogao ni živjeti i dok mi Septim Sever na tajnjim krovu dvoranu držat ku se

"Sa dubokim poštovanjem,
„vaš prepokorni i preodan
„Dor A. Niscenti

„Barunici „Jeleni Di Santa Giulia — Cefalù.

„Rim, dne 4 veljače 1882.

„Draga Jeleno!

„Niti mi odgovara, niti nastojiš, da

mi se odgovori, kad bi jedna riječ bila do-

Rima za pridošlač.

"Ah, teško li je uzdržati na trone!" "Ovo o halabuci žalost je, ali mi je pogled razjašen k nizbrci Viminata, silikovit mješavini složenih krovova; s onu stranu puta, baš ovigje ispod prostire slijepe sag agava, ruža i zambla; a s lijeve strane, na početku zaobljene sjenjovite ulice, obzore neba, brijevoj Albana. Dalje sam od Komore, a pa u onim stanovima dolje ne bili mogao ni živjeti i dok mi Septim Sever na tajnjim krovu dvoranu držat ku se

"Sa dubokim poštovanjem,
„vaš prepokorni i preodan
„Dor A. Niscenti

„Barunici „Jeleni Di Santa Giulia — Cefalù.

„Rim, dne 4 veljače 1882.

„Draga Jeleno!

„Niti mi odgovara, niti nastojiš, da

mi se odgovori, kad bi jedna riječ bila do-

Rima za pridošlač.

"Ah, teško li je uzdržati na trone!" "Ovo o halabuci žalost je, ali mi je pogled razjašen k nizbrci Viminata, silikovit mješavini složenih krovova; s onu stranu puta, baš ovigje ispod prostire slijepe sag agava, ruža i zambla; a s lijeve strane, na početku zaobljene sjenjovite ulice, obzore neba, brijevoj Albana. Dalje sam od Komore, a pa u onim stanovima dolje ne bili mogao ni živjeti i dok mi Septim Sever na tajnjim krovu dvoranu držat ku se

"Sa dubokim poštovanjem,
„vaš prepokorni i preodan
„Dor A. Niscenti

„Barunici „Jeleni Di Santa Giulia — Cefalù.

„Rim, dne 4 veljače 1882.

„Draga Jeleno!

„Niti mi odgovara, niti nastojiš, da

mi se odgovori, kad bi jedna riječ bila do-

Rima za pridošlač.

"Ah, teško li je uzdržati na trone!" "Ovo o halabuci žalost je, ali mi je pogled razjašen k nizbrci Viminata, silikovit mješavini složenih krovova; s onu stranu puta, baš ovigje ispod prostire slijepe sag agava, ruža i zambla; a s lijeve strane, na početku zaobljene sjenjovite ulice, obzore neba, brijevoj Albana. Dalje sam od Komore, a pa u onim stanovima dolje ne bili mogao ni živjeti i dok mi Septim Sever na tajnjim krovu dvoranu držat ku se

"Sa dubokim poštovanjem,
„vaš prepokorni i preodan
„Dor A. Niscenti

„Barunici „Jeleni Di Santa Giulia — Cefalù.

„Rim, dne 4 veljače 1882.

„Draga Jeleno!

„Niti mi odgovara, niti nastojiš, da

mi se odgovori, kad bi jedna riječ bila do-

Rima za pridošlač.

"Ah, teško li je uzdržati na trone!" "Ovo o halabuci žalost je, ali mi je pogled razjašen k nizbrci Viminata, silikovit mješavini složenih krovova; s onu stranu puta, baš ovigje ispod prostire slijepe sag agava, ruža i zambla; a s lijeve strane, na početku zaobljene sjenjovite ulice, obzore neba, brijevoj Albana. Dalje sam od Komore, a pa u onim stanovima dolje ne bili mogao ni živjeti i dok mi Septim Sever na tajnjim krovu dvoranu držat ku se

"Sa dubokim poštovanjem,
„vaš prepokorni i preodan
„Dor A. Niscenti

„Barunici „Jeleni Di Santa Giulia — Cefalù.

„Rim, dne 4 veljače 1882.

„Draga Jeleno!

korist i čast grada zahtijevaju, da nestane nekih pločnika koji su i grđoba grada i pogibelj za život prolaznika.

Kada se pak budu stavljalni novi pločnici, nametnut će se samo po sebi i pitanje kanalizacije koja je u Šibeniku nikakva i štetna za javno zdravje. Nade je, da će u ovom pitanju i država priskočiti u pomoć,

Hospitalia spalatensis.

Split, 25. svibnja.

Gradnja nove bolnice u Spiljetu rekbi, da je opet odgodjena do neodredjenoog vremena uslijed nekojih neobuhodno potrebitih popravaka, što se imaju izvesti u staroj bolnici. Ako se ovomu doda, da pitanje nove bolnice zavisi o mnogim okolnostima i potičešćama, onda će proći još barem jedan decenij dok tu željkovanu gradnu vidimo podignutu. Premda je za novu bolnicu zemljište već i nabavljeno, imade obziljnih zanimanja, koji opravdano primjećuju, da ono zemljište na Firtlama nije prikladno za bolnicu radi kupaša Baćević i radi prometa tunipom iz onih krajeva uprav po onoj cesti, koja je za kišljivih vremena nepristupačna i silno izrovana od prolazećih kolija.

Ako se ti razlozi mogu uvažiti, zašto se na vrijeme ne promijeni položaj za buduću bolnicu? Ali također postoji zapreka, što se občina nije još ni makla, da se u onom predjelu izradi vodovod i provedi cijevi za plinsku razvjetu. Koliko je nama poznato, dok se ne uđe vodovod u grad, voda nemoće do onog udaljenog predjela, niti doprijeti radi tehničkih razloga i radi brdotovitog položaja do Firula. U očekivanju pako, kako i kada će nastati pitanje elektro-razvjetne za grad, sve to drži u nekoj neizvjesnosti mnoge druge radnje pa i gradnju bolnice, za koju je već odavna nastala imperativna potreba, tā imadeno skoro 10 tisuća radnika u Spiljetu i najbliskoj okolini, a ni požali našu ljestvenost i lako-umnuost. Da je potreba nove bolnice već dozrela, najbolje dokazuje marljivost našeg dobrog doktora Račića, koji se cio dan žrtvuje oko najnaužnijih preinaka u staroj istrešenoj bolnici, koja je od toliko decenija bila prepuštena sudsbi, zubu vremena i nesposobnoj upravi. Sada uvidjamo svi u gradu bez obzira na političko načelo, da su svi prigovori, što se iznosili u mjestojnoj štampi i u "Hrv. Misli" o zapuštenosti bolničke zgrade, bili istinuti, radi česa je jedan svećenik pretprije i prigon iz službe. Ali to je pitanje i tudi savjeti, gdje ga mi ne nalazimo.

Kako smo već iztakli, do sagradjenja nove bolnice hoće se još mnogo i mnogo. Ali prama ovoj pokrajinskoj bolnici, baš u neposrednoj njezinoj blizini, postoji druga krpjava, a to je vojnička bolnica. Ako nasa siromašna pokrajina nema dovoljno sredstava, da sagradi svom središtu Spiljetu jednu bolnicu, barem vojničku vlast mogla bi za sebe i za svoj ugled sagraditi na prikladnijem mjestu izvan grada jednu modernu zgradu. Današnja vojnička bolnica nasljena je dalmatima na zidinama Dioklecijanove palače, a dalmatima na gradskim utvrdama valjda u dobre mletačke. Bolnica se sastoji od više kuća i kućica, hodnika, teza, porušenih kapelica, novo uređene slastičarne i bezbroj stepenica, da sam neznaš koje bi joj ime dao. U interesu bi bilo občeg zdravlja, da se onaj dio grada oslobodi kužnjača, te da se onaj konglomerat poruši. Time bi dobar dio Dioklecijanove palače bio vidljiv i izoliran, a promislite samo, kolika bi ta nova prostorija bila od Arnitove poljane do Porta Aurea. Zidine, što obokljuju tu bolnicu sa svih strana, ne dopuštaju pristup suncu ni zraku. Zaista položaj ove bolnice jest negacija svakog higijeničkog načela. Nije na čest vojničkoj vlasti imati ovakvu bolnicu, pa bi bilo važno, znati povijest, od kada kako je vojničito došlo do tog, da u onim katakombara namjesti bolestnike.

Mi upravljamo ove redke upogled vojnicike bolnice i na upravu arheološkog muzeja i na vojničku vlast, da štograd zadržiščki porade oko onih prostorija, nebi li se ustupiti za polješanje i proširenje grada.

ŠIBENIK, 27. svibnja.

I opet jedna Pribićevićeva nevjera radi — jasala. Tisza i opet se smilova srbskim samostalcima i dat će im fondove crkvene autonomije. Dok su bili sa Tisom na ratnoj noći, Pribićević i drugovi tražili su liberalne i radikalne, Polita i Miladinovića stvorili blok srpskih narodnih stranaka. Sada se je Tisza Pribićeviću opet našmješio, pa zato treba razbit i ovaj pakt, kao lani ono s pravašima.

Na konferenciji u Novom Sadu dne 20. ov. mj. Pribićević je izjavio, da njegova stranica nemože učestvovati nikakoj razpravi dok još ostale stranke ne priznaju većinu u crkvenom saboru, koju da je imala u prošlom saboru (a imala je tek 31 prama 81). Dr. Polit naprotiv predložio je: Ujedinjenje srba, narodne stranke, uželi da se održi zajednica narodnih stranaka, izjavljuju da bi srpska samostalna (Pribićevićeva) stranika imale poradić kod mjerodavnih faktora da se narodno-crkvena autonomija uzpostavi i prema tome, da narodno-crkvene autonome vlasti stupi u svoj djelokrug.

Na to su samostalci izjavili, da izstupaju iz bloka srpskih narodnih stranaka, u kojem su i nadalje ostale liberalna, radikalna i demokratska izabran za predsjednika starinu dra. Polita.

Dakle Pribićević i drugovi htjeli su, da crkvene fondove već unapred, i prije obavljenih izbora, okupiraju za se!

Politov "Branki" dovukuje Pribićević i družinu, da su to učinili po nalogu ugarske vlade i po nalogu bečke politike, a za održati se na vlasti u Hrvatskoj.

Političke vijesti.

Dogodjaji u Albaniji. Afera sa Essad pašom, kako se sada vidi, bila je samo početak vrlo krupnih dogodjaja. U Albaniji se anarhija ne stišava, nego je obuhvatila i prijestolnicu kneza Vilima, te to pred očima austro-ugarske i talijanske flote. Knez se morao pred svojim podanicima skloniti na talijanski ratni brod "Misurata", pošto su ustaše skršile odpor i albanske žandarmerije i albanskih "nacionalista" i prodri u sam grad. Knez se kasnije ipak izkreao u grad i stupio u pregovore sa ustašama.

Zahtjevi su ustaša: poštivanje muslimanske vjere te povratak Albanije pod tursko gospodstvo, a tko to nije moguće, onda se da sudbina zemlje prepusti u ruke Evropi.

Italija međutim mobilizira svoje alpinice. Austrija pak odspolala je u arbanaske vode krstaš "Sankt Georg", torpedo razarače "Turul", "Hussar" i "Reka" i tri torpiljarke pod zapovjedništvom kontreadmirala Karla Seidenšachera.

Revolucionarno vrijenje u Rusiji. Rusija je redovno uvijek u revolucionarnom vrijenju. Tek ovo izbjija sa slabije sad jače. God. 1905. izbruhnula je revolucija u najčešćoj mjeri. Svladana je onda, ali nije izkorijenjena. Građanstvo i vojska bijahu onda uz vladu. Jedna jaka dio inteligencije stajao je uz revolucionarce, dokim su veleposjednici, industrijalci i trgovci bili uz vladu.

Kroz ovo vrijeme se okreunile još više u prilog revolucionarcima. Rusija tri težku kružu, a za svladat ju, vladini kružnici se samo policijali mjeru. Plemići veleposjedni uništeni su, latifundiji također propadaju; uništeni eksistencije ili se drže vlade ili simpatiziraju sa revolucionarcima.

Kada je na kormilu bio Stolipin, predbacivalo mu se, da revolucionari zemiju. Ali on je imao dobre volje za gospodarske i socijalne reforme, dočim njegov nasljednik Kokovčev imao je pred očima samo to, da napuni državne blagajne velikom štedjivošću.

Pod današnjim režimom još je gore, U proračunskoj razpravi u dumu izbijalo je, da i u sejlačkom stalištu ima mnogo upaljiva materijala. Crkva sama birokratizira se, a to još više izaziva nezadovoljstvo. Sa reakcionarne strane upozorenje je u dumu, da revolucionari rade na generalnom stražaru u trgovackoj mornarici i na nemirima u ratnoj mornarici. Liberalci pak tvrde, da u moskovskoj garnizoni obstoji zavjera oficira, koja ide za tim, da digne na prijestolje velikog kneza Mihajla, brata sadjanog cara. Petrograd nije Rusija te je glavni grad podupin izoliran od ostale države, hvala nesmislenoj cenzuri. Petrograd spoznaje razpoloženje carstva jedino kada je duma na okupu.

Sa desnice dume izjavlja se, da je situacija danas ona koja bila uoči revolucije 1904., paće još gora, jer građanstvo nije danas ono koje bilo onda. Policija i vojska vjerne su, ali momarica je skroz nepovjerenjiva, a i u častničtvu uobiči vrije.

Sazonov o politici Rusije. Ministar vanjskih poslova Sazonov izrekao je, prilog razprave proračuna ministarstva vanjskih poslova, u dumu govor o vanjskoj politici Rusije. Naglasio je, da se odnošaji između vlasti triptič entente sve više učvršćuju i da to doprinosi učvršćenju mira. Ententa je u tom sporazumu sa trojnim savezom. Pretvaranje entente u aliancu prečinju se. Ententa počiva na međusobnim

interesima, te izbjegava agresivne tendencije. Ministar konstatira nastojanje Njemacke, da se održi tradicionalno prijateljstvo sa Rusijom. Na nesreću način osjećaju ovo nastojanje novinštvo, te ugrožava međusobno povjerenje, koje je potrebno za stvaranje trgovackog ugovora. Kvitala izjavu grofa Berchtolda o prijateljskim odnosaima monarhije napravila Rusiji i nuda se, da će se Austro-Ugarska osjetiti ponukanom, da se upozriju rusofobskom pokretu u Galiciji. Prelazeći na balkanske odnose, veli, da se neda, da će balkanske države znati pružiti nove gradjane. Nada je, da će predsjedstnik sastanak cara sa rumunjskim kraljem na teritoriju Rumunjske zbiljiti obje zemlje. Isteči spremnosti Turske za reforme u Anatoliji i Armeniji. Iza toga se ministar bavi azijskom politikom Rusije. Iza Sazonova govorio je Milukov o Bugarskoj i spomenuo, kako balkanska liga više ne postoji.

Zast. grof Bobrinski govori o odnosašu Rusije i Austro-Ugarske. Žestoko napada grofa Tiszu, te ga predsjednik poziva, da bude umjeren. Govornik prosjećuje, da se Rusiji pripisuje nastojanje, da otine jedan dio habzburške monarhije. Nema razboritog čovjeka u Rusiji, koji bi se bavio time, da kroji kartu Evrope. Odnos je između Rusije i Austro-Ugarske ne može se poboljšati dugo, dok traži sednica prilike.

I Italija će u Solun?! Poznato je, da Austro-Ugarska traži u solunskoj lici privelege, kakve je dobila Srbija. Kako sad javljuju iz Atene, isti zahtjev postavlja Italija. Petrogradska "Novoe Vremja" donosi opet, da sve velike sile moraju u Solunu imati jednaku prava, pa što dobije jedna, mogu tražiti i ostale. Isti list drži, da je u Rusiji, barem koliko i Austro-Ugarskoj, potrebna slobodna zona u Solunu, i to radi transbaltske željeznice.

Turska prava Rusiji. Za sadašnje odnose između Rusije i Turske značajna je izjava turskog ministra. Talaat beya poslušava u Lavidiji, ne sumnjujući da se napravljaju uticaji na užamne odnose Rusije i Turske. Dobar početak tog zbiljenja učinjen je kako ličnom posjetu turskog misljača između ruskih državnika i nas, tako i s srdačnim dočekom, koji nam je ukazan u Lavidiji. Visoka mistovska pažnja, koja nam je ukazana, nije samo pouzdana garantija, da u buduće između Rusije i Turske neće biti nikavih nesporazuma, nego ona osigurava i mir na blizini Istoku*.

Englezko-ruski flotni savez. "Berliner Tageblatt" javlja na uvodnom mjestu senzacionalnu vijest, što ju je primio od jednog parižkog uvaženog diplomata. U tom članku se vidi, da se, za boravak englezko-kraljevskog para u Parizu, u glavnom gradu o tome, da se postigne flotna alianca između Englezke i Rusije, slična alianci između Rusije i Francuske. Taj predlog nije sa strane Englezke direktno odklonjen.

Gospodarstvo.

Dalmatinske željeznicе.

U delegacijama je izjavio grof Stürtzki: Pruga Metilika-granica svečano je bila otvorena. Pruga Karlovac-granica otvorena je na 28 prosinca 1913. a radnje na likočki prugi brzo napreduju, pa je moguće da pruga bude gotova u proljeće 1917. Građana pruge Pribudić-Knina početi će do skraćenja.

Pitanje pruge Šoljet preko Aržana na Bugojno bilo je raspričljeno u bosanskom Željez. programu u koji je uvrštena i ova linija; sigurno je da će ova linija biti dovršena u određenome roku.

U osnovi lokalnih željeznicu, da dalmatinske određene su svete: Zadar-Benkovač uskotračna glavna željeznička II. reda, kruna 102 milijuna, Sućurac-Trogir uskotračna 2 i pô milijuna, za prugu Špljet-Aržano određen je daljni kredit od 66 mil. Konačno je određeno od jedne takće Knin-Spljet do Metkovića 300.000 kruna.

Bankrot karlovačke štedionice.

Bankrot karlovačke štedionice ima teži značaj i dublje posljedice nego se je to u prvu mali mislio. Deficitima ima 8 milijuna kruna. Ravnatelj Herman priznaje je, da je već 15 godina krovitvorio bilance. On je igrao na londonskoj burzi, gdje je izgubio slike svete. Sudac istražitelj pregledava sa vještincima knjige. Herman je uapšen i odveden u zator u Zagreb.

U občinstvu zavladala je silna strava, jer su dosada svi napori, ne bi se spašili novci ulagatelja, ostali bezuspješni. Sve-

obč je zabrinutost i radi mnogih drugih novčanih zavoda. Najviše uzbudjuje okolnost, da je Herman mogao 15 godina krovitvoriti bilance, a da mu se nije ušlo u trag.

Naši dopisi.

Vis, 24. svibnja.

Dne 27. prošlog mjeseca bila je na ovđešnjem sudu razprava gosp. Ivčević i drugi. Svi bijaju prisutni činu, a izjavlje da nisu ništa čuli ni viđili. Ali gosp. sudac, uveren da je čin istinit i stoga što je gosp. Martinis siljao više puta svoje kumove k Ičeviću, te molio za oprost i bio pripravljen dati mu pismeno izjavu, izdade osudu u kojoj se čita: ovaj sud nije mogao užeti u obzir kazivanje svjedoka obtužbe, jer se ista prikazuju zbiljna čudnovata i nevjerojatna.

Sud je na državnom odvjetničtvu da vrši svoju. Vidjeti ćemo da li još, kako i za Palminove afere, dvije mјere, pa ako su ovisne, preporuke i kumovi kadri i božićni pravdi oči zavezati. Ovo su Viški širitelji moralni. Nećeš da se prosti narod krije tako kada vidi ovako da postupaju njegovioci?

Vaš članak "Na pomorskoj vlasti izgubili glavu" vrijedi zlata, ne samo zbog onoga što piše, već i radi ovoga što se kod nas nisu zbilja. Pomorska je vlasta prošla vit. Topiću, našem načelniku, dobiti naša obale izpod gradine uz neznan odštetu od Kr. 1 po č. m. To je način na koji se poslovski zatvor učinio visokim zidom, zatvor u vratima i tušnim pomorcima zabranjen je ulaz i pristup. Ali kako l' appetit vjen mangiendo, tako videoš naš načelnik da mu je posao izpašo dobro, zamislis i drugu. Sada opet ita, izlikom kupališta, drugi i još veći dio obale, da opaši i prisojivi, a rek bi da će i tu uspijeti, jer smo vidjeli neki dan gdje se tamo mjeri. I tako će malo po malo gosp. Topić postati vlastnikom lijepog dijela Viske Luke.

Dr. Dojmi i Antun Baković, i oni su pitali da im se ustupi, ali ne da opašu i zatvor, već jedino da zaštite vidik kuća i posjeda, ali njima ni za ljeđ, jer oni nemaju nikoga na pom. vlasti, a svak u Visu znaide, tko i zašto Topića protjeri.

Kaštel Stari, 22. svibnja.
(Koncert na pravaške glazbe "Svetač"). — U nedjelju na obali Gajorićova koncertirao naš "Svetač" poznat sa raznim pravaškim i katoličkim prigodama, jer svakoj je prisutstvo. Uzdigao je naše duše i dao im posnu svojinu lijepim i skladnim udarancem i ako težkim ali dobro izvedivim programom, što se moglo opaziti i na publici koja je svaki broj popratila pljeskanjem. Videć crvene kape u surkom, neverujer je da su te točaci, već misliš da su gospoda preobučena.

U zadnje doba "Svetač" je otvorio javne seosku knjižnicu koja dosad nije radovali, ali samo medju pravašima, jer nemamo nego 2 čitalačka člana nepravšća. Ako je knjižnica u pravaškom društvu, zato nije pravaška već javna i pučka. Samo bi zamolili upravu knjižnice, da nabavi djela Šenoe i Kumičića.

Velušić, 25. svibnja.
(Nevlaštene krime). Od natrag 6-7 godina pa do danas, u našem i bližnjem selima otvoreno je 13-14 nevlaštini kracana. Taj kaos ne samo da je povodom občenog razsuši i pokvari dotičnog kruštanju, već i sami nevlaštini kracnari, jer moraju sve umjetno nabavljati i plaćati više nego obično, a užto klanjati i mazati kola onima koji bi im mogli naškoditi. Na dokaz, da je nevlaštinski kracnari 6 već poduprili materijalno i moralno propalo, a od razsula i iskvare pučanstva srušeno je govoriti.

Ove žalostne i obične pogibelje pojavile su više u svim navrata pismeno i ustmeno podnješene c. k. kot. Poglavarstvu u Knuinu, ali da svih tih imali smo sami jedan uspjeh a to da kaščiški propadli.

Do koga je, neka već jednom ovoj abnormalnosti na kraj stane.

Domaće vijesti.

Hrvatski sabor sastao se jučer. Izvještajstvo jednog magjarskog lista rekao je ban Skerlecz, da po njegovom mišljenju pokušani atentat nema nikakve političke pozadine. U daljem tečaju razgovora izjavio se ban sa mnogo pouzdanih o radnoj sposobnosti sabora u ljetonu zasjedanju,

te je osim toga rekao, da će osim budžeta doći na razpravu više važnih zakonskih osnova, koje su zemlji već odavna nužne. Tako zakon o činovničkim mirovinama, osnova o uređenju učiteljskih plaća, osnova o občinskim nametništvo itd. Isto tako je ban saobjedio da je osnova zakona protiv luhve skoro gotova. U juhu organizovat će se novi gospodarski odsjek i imenovati novi odjel političkih položaja, ban ga, prema svojoj naravi, optimistički prosludiće. Po njegovom sudu ne napredjuje stvar u politici nikada posve dobro, no s druge strane nikada ni tako loše, da bi bilo povoda za pesimizam.

Nadvojvoda Leopold Salvator bavio je ovo dana u službeno svrhe u Zagrebu, Osijeku i nekim drugim mjestima. Nadvojvodi priredje su u Zagrebu velike svećenosti. Građanstvo, koje ga drži u ugodnoj usponjivoj vrijednosti. Nadvojvoda, koji dobro govoriti hrvatski, bio je ugodno dinut. Magijarma valjda ovo neće biti pravo, kako uobičaje nisu prije trijelje mjeđusobne simpatije nadvojvoda i građanstva, dok nisu izposlovali nadvojvoda bude iz Zagreba maknut. Zanimivo je da je građanstvo u Zagrebu maknut. Zanimivo je da je nadvojvoda Leopold Salvator u Zagrebu organizovao kraljevski politički položaj.

Doček nadvojvode Fridrika u Makarskoj. Primamo: Dne 22. ov. mj. stigao je amio N. V. nadvojvoda Fridrik. Grad okišen barjacima i sagovima. Pred občinskim domom podignut krasan stavoluk, gdje ga dočekala občinska uprava i ostale vlasti, pa školska mladež. Učenica Zlatka Rismundi predala je nadvojvodu kraljicu vijecu. Načelnik Rismundi je nadvojvodu priznao i predao jednu spomenicu. Praćen od presv. biskupa nadvojvoda pregledao je Sustolnicu. Grad je učinio na N. V. najveći dojam. Praćen poklicima, gruvanjem mužara i slavljenjem zvona nadvojvoda prosljedi put Vrgorcu.

Putovanje N. V. nadvojvode Fridriku. Pišu nam iz Metkovića 22. ov. mj.: Danas je ovdje prispio Nadvojvoda Fridrik sa svojom putnjicom. Izvežek je ga malda je način na Metkoviću koji je već ranim jutrom bio u sveosku putnjicom. Sustolnici je učinio na N. V. najveći dojam. Praćen poklicima, gruvanjem mužara i slavljenjem zvona nadvojvoda prosljedi put Vrgorcu.

Vjenčanje. Iz Podgorje do Makarske primamo: Vjenča se vještačno se povećanje katoličkoga svećenstva o zapoštavljenju katoličkoga svećenstva prigodom poklona K. N. Visosti nadvojvode Fridriku popuniti je ovako: Po pravu i dosadašnjem običaju u vijek je dosada u sličnim prigodama katoličko svećenstvo imalo prednost. Držeci stalno, da će se i ovom prigodom poštovati to pravo i običaj, katoličko svećenstvo nije prvo počudjeno u stvari potrebitne korake, jer ih je držalo svuštinom. Na mjestu pak poklonjeno je načelništvu prote Novakovića neprorutivati se onako: nenadno, naprijed i na svu preši neotimati čas prigode, odmah poslije načelnika oslovi N. Vis. već puštaš one, koje pravo pušta. Svećenstvo pak katoličko, za se je na putu imalo upustiti u prepirjanja ili se javno pred svjetom progurkati, da omilje svoju pravnu prednost? Tome ono nije naučno, jer se protivi njegovoj izgovor. Puštalj je radje tu tako prodje, a za očuvanje svoga pravca, čujemo, da će sada naknadno poduzeti korake, kako se u buduće neće slično dogoditi, da se zbog zbiljnjih i običajnih povlačenja i oživljavanja u običaju neće biti nepravljivo. Tu se nepiša drugo već neka se na takci način neprorutimje tijede pravo, ako ga se ima. Čisti račun pa mirna Bosna.

Podružnica Družbe S. Cirila i Metoda u Makarskoj ustanovljena je prošle sedmice. U upravu izabrani su: J. Ranđelović predsjednik i četiri omladinca za odbrambeni. Omladinci već se dali na sabiranje članova. Podpisali su: predsjednik Ranđelović 50 K, nar. zast. M. Klarić 200 K, presv. dr. Carić biskup, dr. Juraković, dr. Vrančić, dr. Negrini, biložnik Žitko, P. Rismundo i Mih. Rismundo po 50 K itd. Već je konstituirajući skupštini pozdravio je podniznici obč. prsj. g. Matulović u ime občine i da se njen doprinos od 100 K. Makarska će osvjetljati lice i dati podniznici 100 članova.

† Marija Riboli. Iz Makarske javljaju nam dne 26. ov. mj. Na 23. ov. mj. preminula je na Ricci u zavodu milosrđanih sestara Marija Riboli, umirovljena ravnateljica Ženske škole u našem gradu, gdje je osim toga rekao, da će osim budžeta doći na razpravu više važnih zakonskih osnova, koje su zemlji već odavna nužne. Tako zakon o činovničkim mirovinama, osnova o uređenju učiteljskih plaća, osnova o občinskim nametništvo itd. Isto tako je ban saobjedio da je osnova zakona protiv luhve skoro gotova. U juhu organizovat će se novi gospodarski odsjek i imenovati novi odjel političkih položaja, ban ga, prema svojoj naravi, optimistički prosludiće. Po njegovom sudu ne napredjuje stvar u politici nikada posve dobro, no s druge strane nikada ni tako loše, da bi bilo povoda za pesimizam.

je učiteljstva 33 godine. Odljčna pokojnica bila je vro obilježjena u našem gradu. Jutros su smrtni ostaci dovezeni parobromom iz Rieke. Od mosta slijedio je krasan i ganutljiv sprovod, kojemu sudjelovalo svećenstvo sa prešv. biskupom, občinska uprava, učiteljstvo sa školskom mladežu, predstavnici vlasti i ureda. Na groblju je nadzorno g. M. Balija držao nadgrobovno slovo. Vrijednoj pokojnici bile su 62 godine. Vječni joj pokoj!

Kada se ima prijavu jezičnu! Dr. Angelinović bio je osudjen na nekoliko dana tamnice, pretvoriv u globu i na nošenje partičkih troškova, na tužbu Don Ante Glumca radi uvere poštenja. Ovo i za to da se zna, tko je i što je on.

Grad i okolica.

Zahvala nadvojvode Fridrika radi dočeka. Njegova c. i k. Visost nadvojvoda Fridrik upravo je 26. m. Njegove Preuzv. gosp. nam. groru Attenu telegram ovoga sadržaja: Prije nego li nakon svoga pregledanja dalmatinskog domobranstva podijem sa zemljištu pokrajine, prijatna mi je dužnost da saopštim Vašoj Preuzvišenosti da sam u svakom pogledu vro zadovoljan bio svojim boravkom u Dalmaciji.

U isti mrah iskreno zahvaljujem Vašoj Preuzvišenosti i svima vlastima i organima. Vama podložniju na njihovu saveznom sudjelovanju, koje mi je učinilo tako lako putovanje. A zahvaljujem vro sručno i pučanstvu na rodoljubnom dočeku, koji mi je svagdje priredio.

Molim Vašu Preuzvišenost da objavite ovu moju zahvalu.

Plejadski general
Nadvojvoda Fridrik

Iz Krešimirova Sokola. Večeras u 8 sati prijava za izvršujuće članove, Zdravlj.

Gradnja puta Jadrtovac-Primošten-Rogoznica. Vlada je donačila K. 10.000 za prve početke gradnje ovog puta. Daljni doprinosi slijedit će prama razviti gradnje.

Kazalište. U subotu davala se „Bosona Plesačica“, opereta od F. Albinia, pred kućom dobro posjećenom. Čitavo osojje bijaše na svom mjestu. Istaknuti mu je osobito gdjicu. B. Ašenbrenjer, u glavnoj ulozi, gdje je upravo dominirala jačinom, hitrom i vršnoinom interpretacijom.

Drugu večer optovljana je Puccinijeva „Bohem“. Ta se opera najviše svidila ove sezone našoj publici, koja je uživala slušati najvrijednije stile osječkog umjetničkog osojja. Gosp. I. Škrivanić s gdjicom Lovčevskom upravo su občarali publiku, finocom pjevanja i vršnoinom izvedbe i najtežih parata, pogotovo u zadnjem činu. Radi toga bijahu aklamirani frenetičnim pjeskanjem. Svi ostali dobiti u svojim ulogama.

Preksinoš davala se po drugi put Verdjeva opera „Kraljulj Ples“, u kojoj je gostovala gdjica. Čvjeta pl. Cindro. Još jednom imali smo prigode slušati mladu umjetnicu, kad je s dvojicom dalmatinskih virtuozu privedila jednu koncertnu večer u kazalištu. Tom prigodom svatko je najsimpatičnije kvalificirao jakost i opsežnost njezina zvučna sopra, u svim mogućim vibracijama, kod najdužiblji kao i kod najakutnijih nota. Preksinošči debuto sam je u još jačoj mjeri potvrdio velike njene sposobnosti. Gdjica pl. Cindro posjeduje sve kvalitete genijalne umjetnice višega stila: ugodni i dobro iškotovani glas jakoga timbra, kojim nadkujuje orkestar u najjačem fortissimo, krasnu pojavi i izvrstnu dramatsku interpretaciju. Malo više odvražnosti i nećemo dugo čekati, da je vidimo u slavu naše Trnine.

Da predstave bijahu joj uručena dva krasna bouqueta: jedan od svjetske umjetnice gdjice Mazzoleni, a drugi od upravitelja realne gimnazije g. Marka Ježine. Gospodin Mirović odjepavao je te večeri svoju težku ulogu uspiješno. Isto tako i gosp. Bukovski, koji je neobičnom jačinom i milinom istaknuo se u certyfom činu. Gospoda Bušek i Konstantinović bijahu pravi utrošnici, vrstni pjevači i dobi glumci. Svi ostali takoder dobri.

Oproštajna predstava. Sinoć se Masnenovom „Manon“ osječko društvo oprostilo s našim gradjanstvom. Izvedba opera bila je vro dobra; od solista zasluzuju posebnu pothvalu g. Skrivanjić. Pjevačice bile su obdarene cvijećem.

Danas su članovi druživa odputovali.

Neki od njih angažirani su od kazališta u Sarajevu.

Prilog u današnjem broju. Današnjem broju priložena je izjava izborog odbora stranke prava na Muču kao odgovor Ivanu Biliću o tobožnijim krivotvorenjima prigodom zadnjih mučnih izbora.

Naučno putovanje. Rektorat c. k. tehničkog učilišta u Beču javlja, da će redoviti profesor istog učilišta g. S. Krause poduzeti sa dva asistenta i 10–12 lipnja za vrijeme od 28. ov. m. do 15. lipnja poučno putovanje u Zadru, Šibeniku, Trogiru, Splitu, Korčuli, Dubrovniku i Kotoru.

Redarnica i redarstveni zatvori. Čujemo da će na ploata Bazilike u obč. kući pod svodom biti smještena redarstvena postaja. Redarstveni pak zatvori imali bi se smjestiti u prostorije u prizemlju zgrade Palazzo del conte, gdje su prije bili smješteni zatvori.

Požar. Jučer u 10 i po sati prije podne pojavila se vatrica u kući Stipe Grubišića pok. Ivana iz Varoša. Vatra je odmah opažena te od ukućana ugašena.

Zlostavljanje konje. Redarstvo je o-globilo Pašku Nakicu Josinu, iz Radonića, jer je dne 26. ov. m. zlostavljao konje. Krste Cvrljuk Josin iz Konjevrate upličao je tom prigodom u uredovanje redara te je proti njemu proglašena prijava na drž. odjedinstveno.

Škola za torpede. Prekucjer i jučer boravio je u našoj luci ratni pomoći brod „Zara“, opredjeljen za školu za torpede.

Poljevanje ulica. Prispio je novi moderni stroj za poljevanje ulica. Stroj izvrstno funkcioniра.

Nevrijeme. Već tri dana duva na jadranskom moru silna jugovina, suha i upravo nesnosna.

ŠIROM SVIJETA.

Istina o zvjerstvima na Balkanu.

Dne 1. lipnja iziši će u više jezika knjiga „Iztraga po Balkanu“, u kojoj se nalazi izvješće internacionalne komisije koju je „Carnegie fond za medjunarodni mir“ poslao da iztraži zvjerstva počinjena u balkanskim ratovima. U toj komisiji bio je i prof. Miličuk, član ruske dume. Srbija je grubo toj komisiji zatvorila vrata i izključila uvid u službene spise. Najbolje iz iztrage prolaze Turci, a najgore Grci koji su počinjali svakojaka zvjerstva protiv Bugara.

Dva senzacionalna izuma.

Prvi je „motum perpetuum“, vježbito gibaljivo. Talijanski inžinjer Virginio Fiorio izumio ga je naokon 24 godine težkog rada. Galileo je sam užtvrđio da vježbito gibaljivo nije rješiti problem. Mučili se toliki učenjaci, a francuska akademija znanosti raspisala nagradu od 500.000 franka onome tko ga izumi. Taj sretnik je eto inž. Fiorio. On je već na svoj izum dobio patent, ali izjavlja da tim neće špekulari, već spravu dat će na razpolaganje učenjacima. Ovaj izum proizvest će čitavu revoluciju u znanosti.

Drugi izum jest talijanskog inžinjera Ulivija, a radio je paljenje mina i bomba i daljnje. U prisluču talijanskog admiraliteta Ulivi je izveo sjajnih pokusa. U njeci Arnu bile su položene mine, a inžinjer Ulivi upalio ih električnim zrakama svog aparata koji je bio udaljen od mina 16 kilometara i 800 metara. Ulivi sada radi na spriječavanju da mogu djelovati na 100 kilometara daljnje. Mornarični stručnjaci konstatirali su silan uspjeh ovog izuma, koji bi mogao donjeti Italiji prvenstvo nad ratnim mornaricama.

Veliki pokojnici.

Dne 25. ov. m. preminuo je Frano Košut u 73. godini, otac riječke rezolucije. Koliko se je pokazalo vjeroljoma prama Hrvatsima, u jednakoj mjeri pokazao je i svoju nedosljednost u politici svog oca Lajoša Košuta. Srvoš je da je nezavisančka stranu upregao u vladinu koju.

Drugi pokojnik, i on bivši ministar, jest Fridrik Pacák, jedan od prvaka mladostne stranke. U svoja doba platio je svoje radikalstvo taminicom – dakle malo drugačije nego dalmatinski revolucionari radikali.

Izseljenički škandali u Austriji.

Slijedeći dana imao bi da počne proces protiv kriwica uplenjenih u izseljeničke škandale. Još u mlinu jeseni bijahu obavljene premještane u mnogim izseljeničkim uredima i kod agencija Canadian Pacific, Austro-Amerikan, Norddeutscher Lloyd i drugih parobordarskih društava. U Hrvatskoj, Galiciji, Bukovini, Beču, Pragu i Trstu vrijedno je preko 1.000 osoba pod obtužbu radi prekršaja obranbenog zakona i zakona o izseljeničinicama.

U Galiciji je otkriveno, da je u same zadnje tri godine, vabiljanjem agencija, izseljeno preko 18.000 momaka podrživeni vojni službi. Glavni krivac je trgovac Gross, vlastnik izseljeničkog ureda, a upleneti su i neki državni službenici.

Trgovina bijelog roblja.

Između vlasti evropskih država ponovo su povedeni pregovori o poštovanju zajedničkih mjeru za suzbijanje internacionalne trgovine djevojkama. Dosadanje mjeru pokazuje se bezuspješne.

Soba s pokućtvom

iznajmljuje se odmah na lijepon položaju Široke ulice sa posebnim ulazom. Upitati se u uredništvu „Hrv. Misli“.

Javna zahvala.

Svin onima, te su, ma bilo na kojigod način, iskazali mi sućustva sažaljenja i nastojali, da utješu mene i djecu moju, pri godom smrti mog nezaboravnog muža.

IVICE GJENERO UČITELJA

svesrdno zahvaljujem. Osobito pak zahvaljujem i harna ostajem vel. g. dru Božu Kurajici, koji je očenskom brigom zauzimao se kroz dugi bolest pokojniku, te u svemu nastojao, da mu bol ublaži. Vječnu hrabrost izrazijem velećjenjem g. A. Curir i njegovoj obitelji, koji su se bratski zauzali za vrijeme bolesti nezaboravnog moga Ivice, te lejpi mi su propvod priredili i k hladnu ga grubu dopratili.

Vel. gospodi: nadzorniku Sinčiću, učiteljima i učiteljicama pučke i gradjanske škole, profesorima, upravitelju općine i predstavnicima političke vlasti, kao i ostalim građanima Šibenika, te su propvod uveličali i nezaboravnog moga Ivicu, te lejpi su propvod priredili i k hladnu ga grubu dopratili.

Hvala i učiteljskom društvu dubrovačkom kotaru, koje se je za propvodom dalo zastupati.

Svin nek dobit Bog dobitim odvratil.

Dubrovnik, 22 svibnja 1914.

Angelića ud. Gjenero
za se i djecu.

OBJAVA.

Daje se na javno znanje, da bi se pokretni stvari prezadužene trgovacke firme K. Giovanzio prodale u cijelini dobro mudiću.

Stvari su popisane u zapisniku od dana 26, 27 i 28 ožujka t. g. S III 1/14 c. k. Okružnog kao trgovackog suda u Šibeniku i procijenjene su na Kr. 5370/94.

Ako ko želi, da ili kupi, nek učini pismenu ponudu i nek je preda potpisom najdalje do dana 6 lipnja t. g. U ponudi treba da bude izjava, da će cijena biti isplaćena gotovinom.

Slobodno je nudiočima, da pregleđaju zapisnik o procjeni ili u sudu u satovim uredovnim, ili u kancelariji potpisanim od 8–1, 4–8 sati. Do potrebe moći će se pregleđati i sami espaci.

Do dana 15 lipnja odbor vjerovnika stvorice odluku o načinu prodaje espaca, a do tog vremena svačak nudioča veže njegovu ponudu.

U Šibeniku, 26 maja 1914.

Advokat
dr. Nikola Subotić
upravitelj stječajne mase.

OBJAVA.

Dajem na znanje gradu, okolicu i putinima da sam po novo restaurirao moju dobro čuvenu

Gostionu

u kojoj sam u stanju poslužiti goste bez razlike. U mojoj gostionici nalazi se čašica dobrog domaćega Šibenčkoga vina crnoga i bijelog ičaj na poljoprivrednom podrumu. Takodjer pivo Puntig, te sira, salama, pršut, kobasica, likera, kave, duhan, mineralne vode i t. d.

Osobito je čuvena moja pečenka sa ražnjom, kao tučevina, piletina, odojci i janječina, uvjek vršu po cijeli dan.

Sve ovo uz najumanjirene cijene. Podvorbica brza i tačna. Gostionica električno razsvjetljena, otvorena do 11 sati u noći na najprikladnijem dijelu grada, ugašena u 12 sati sv. Ivana.

Preporučujem se Štovanom občinstvu, kojemu još jednom preporučam moju pečenkiju na ražnju, te se bilježim.

Velepoštovanjem
Nikola Zlatan
gostioničar.

LJETOVALIŠTE

MORE, HRAD, ZDRAVLJE, DIVOTA.

Opjevano Makarsko Primorje krije u sebi drastične, koje, osobito u ljetu, privlače i opajaju čovječju dušu.

GRADAC KOD MAKARSKE

biser je Jadranskog mora. Tko želi zdravlja i udobnosti, neka ljeti počinje tamu u

Hotel Lavčenj

koji leži na moru, sa krasnom obalom. Hotel ima lijepo sobe, za spavanje, izvrstnu kuhinju i podvorje. Cijene umjerene tako da se ne boji nikakve utakmice.

Hotel je osobito prikladan za ljetovanje, a naročito se preporuča strancima kao izvrsno

KUPALIŠTE

Brača iz Herceg-Bosne, koja savez godine dolaze u naše primorje na kupanje, nači će u

Hotel Lavčenj: sve udobnosti i okrupe.

I našim domaćima, koji obično traže ljeti odmora u tujini, stajljamo na sebi krasne srose našega primorja.

Hotel Lavčenj

Gradac kod Makarske
Ante Milošević p. Nikole
vlastnik. 5-30

KUPALIŠTE

GRADILIŠTE

na krasnom položaju uz ulicu pokraj „Ubožkog Doma“; prodaje se uz veoma pristojnu cijenu i povoljne uvjete. Za obavjeti obratit se Paški Antuncu u Varošu.

VELIKA ZLATARIJA
GJ. PLANČIĆ
Vis - Starigrad - Velaluka
SIBENIK.

STALNI AFITUAL
traži dvije prostrane sobe u gradu na lijepom položaju. Eventualno unajmio bi i cijeli stan sa četiri sobe. Ponude upravito pismeno pod „S. A.“ na odprati vničto lista.

KUTER
za 8 osoba ako prikladan i u sasma dobrovremenu stanju prodaje se. Pobliže obavijesti daje gosp. EDUARD WEISS, c. k. žandarski nadporučnik ZADAR.

UMILETIĆA

Janjetine pečene sa ražnja gotove
u svaku dobu i to najprva vrst.

Štovanje občinstvo neka se obazre glavno na čistoču kuhinje gdje se janjeti peku i nek izvoli samo osvjeđočiti se, te pregledati onaj čas kada se peče, da vidi čistoču i momke koji vrti; takodjer nek občinstvo izvoli prividiti iste janjetice kada još sirovi na vratima vise, da se osvidoče o dobroj vrsti.

Držim takodjer vina opola prve vrste, te salama, pršutu kuhanog i sirovog uvjek friška.

Štovanjem MILETIĆ.

Da postigne obilan prirod svoga rada na poljodjelskom polju morati će pognojiti svoje usjeve, vinograde, masline, voćna stabla i t. d. sa

40 0
15-16 0
16-21 0
KALIJEVOM SOLI ILI KAINITOM
KALCIUMCIANAMIDOM
THOMASOVOM DROZGOM

i to prama uputama koje svak može da zatraži bezplatno kod podpisane tvrdke, kao jedini i glavni zastupatelj i razpavačao, i to prama uvjetima postavjenim od tvornica

GRUBIŠIĆ & Comp. Šibenik.
(brzojavni naslov GRUBARES — telefon br. 56.)

.. POLJODJEŠKA .. ZAJMOVNA BLAGAJNA

Zadruga uknjižena na neograničeno jamstvo
u Šibeniku.

Ukamačuje novac na uložne knjižice uz

5%

OBJAVA

Dajemo na znanje p. n. Občinstvu da smo otvorili prodaju:

živoga vapna

uz cijenu od kruna 2.60 za sto kg.

ugašenog vapna

uz cijenu od kruna 2. za sto kg.

sve franko tvornica Crnica-Šibenik.

Naručbe upućuju se na adresu BATTIGELLI e ROSSI - ŠIBENIK.

Sa veleštojanjem

Pec za proizvadjanje vapna
— u Šibeniku. —

AUTOGARAGE

NAJAM AUTOMOBILA.

Javljam p. n. občinstvu, da sam otvorio

Autogarage i najam automobila

novih, vrlo elegantnih, za 4 i 5 osoba.

Ciene veoma umjerene.

TELEFON Br. 61.

NIKO ROSSI.

Predplatnici šaljite predplatu!

Najprikladniji dar za svaku prigodu jest

INGEROV :: ŠIVAĆI STROJ

kojim se može šivati, vezati i vrpati.

Singer Comp. šivaći strojevi
dioničko društvo

ŠIBENIK, glavna ulica.

OSIGURANJA ŽIVOTA

u raznolikim najnovijim, modernim i vrlo povoljnim kombinacijama preuzima jedini domaći osiguravajući zavod

„CROATIA“

Osiguravajući zadruga u Zagrebu. - Utemeljena god. 1884.

CENTRALA: Zagreb, u vlastitoj palati, ugo Marovské i Preradoviće ulice.

GLAVNA ZASTUPSTVA: Osiek, Rijeka, Sarajevo i Ljubljana.

Podružnica u Trstu, Via del Lavatoio br. I. II. kat
Telefon 5-4.

Ova zadruga prima uz povoljne uvjete slijedeće vrsti osiguranja

I. Na ljudski život:

1. Osiguranja glavnica za slučaj doživljaja i smrti.
2. Osiguranja miraža.
3. Osiguranja životnih renta.

II. Protiv šteta od požara:

1. Osiguranja zgrada (kuća, gospodarskih zgrada, tvornica industrijskih poduzeća).
2. Osiguranja pokretnina (pokućstva, dučanske robe, gospodarskih strojeva, blaga itd.)
3. Osiguranja poljskih plodina (žita, sjena itd.)

III. Staklenih ploča protiv razlupanja.

Zadržana imovina u svim poslovnim granama iznosi K 3,375.050.88
Pриход премija s pristojbama K 1,571.135.00
Isplaćene odsête od postanka zavoda K 6,400.996.52

Sposobni posrednici i akviziteri primaju se uz povoljne uvjete.

Zastupstvo za Šibenik i okolicu

VLAĐIMIR KULIĆ - ŠIBENIK

Naslov za brzojave: „JADRANSKA“.

CENTRALA U TRSTU

Via della Cassa di Risparmio 5
(Vlastita kuća).

PODRUŽNICE: Dubrovnik — Kotor —
Ljubljana — Metković — Opatija
Šibenik — Sipjet — Zadar.

Kupon založnica Žemljino ve-
resijskog zavoda Kraljevine
Dalmacije platiti 1/11

kao i uvućena založ-
nica unovčuju se
kod

Jadranska Banke

u Trstu i svih
njegovih po-
družnica.

Dionica glavnica K 8,000.000. — Prijura K 700.000

Uložne knjižice. —
Pohrana i administracija

vrijednosnih papira. — Ku-

poprodaja tuzemnih i inozem-
nih vrijednosnih papira, te de-

viza i valuta. — Osiguranje ef-

ekata proti gubitku na tečaju pri

vučenju. — Žiro računi i tečući računi.

Unovčavanje mjenica, dokumenata, odre-

zaka i izvučenih vrijednosnih papira. — Kre-

ditna pisma, čehovi, vagla, naputnice. — Pre-

dujnovi i zajmovi na vrijednosne pupire, dionice

srećke, robu (Warrants), brodove itd. — Gradjevne

verešnje.

Pretinci (Safes) za čuvanje vrijednota u celičnoj

sobi (Tresor) sa posebnim ključevima za klijente, u

kojim se pretincima može držati svakovrsne vrijednosti.

Na zahtjev šalje načrte, uzorke

materijala, kao što i sve upute i raz-
jašnjenja.

Preporuča se uglednom občinstvu

i prepoznatom svršetniku, da ju po-
časte svojim cijenjenim naručbama.

UPRAVA.

Remington Standard

Jedan pisačih strojeva
milijun u porabi.

Model X i XI.

BEZ KONKURENCIJE

Podpuno

amerikansko pokućstvo

GLOGOWSKI & CO. - TRST

Piazza della Borsa No. 14 I kat
Telefon br. 17-70.

JOSIP ZAMOŁA

ovlašteni dekorativni slikar

u ŠIBENIKU

Bivši više godina u Trstu nalazi se
sada već godinu dana u svom rodnom
mjestu Šibeniku, gdje je radio kod
raznih tvornica i privatnih radnja te
kad Pomorskog Okružnog Zapovedništva.

Preuzima svakovrstnu radnju uz vrlo
umjerene cijene i najvećom brzinom
izvedbe. Preuzima i radnje i izvan
Šibenika bez povisice cijene. Dosta je
obavijestiti ga jednom otvorenom do-
pisnicom na gore naznačenu adresu.

Preuzima važne slikarske radnje
po crkvama, kazalištima. 5-30

P. T.

Častimo se staviti do znanja svakoj cijenjenoj osobi, da smo već od
davnina osnovali klesarsku zadrugu pod
naslovom:

PRVA SPLITSKA

KLESARSKA ZADRUGA

registrirana na ograničeno jamčenje
U SPLITU.

Zadruga obavlja svakovrstne kles-
arske radnje bilo u mramoru ili kamenu
na najpovoljnije uvjete.

Osobitim preciznošću izrađuje
žrtvenike, balauste, krstionice, nad-
grobne spomenike itd. u najmodernejim
slogovima. Skladište je obskrbljeno sa
mramornim materijalom, također mra-
mornim pločama za pokućstvo. Buduć
je ista providjena izvrstnim radnim sil-
ama i dojnjim kapitalom, to je u
stanju svaku naručbu brzo i tačno iz-
vršiti na podpunu zadovoljstvo gg.
naručitelja.

Na zahtjev šalje načrte, uzorke
materijala, kao što i sve upute i raz-
jašnjenja.

Preporuča se uglednom občinstvu
i prepoznatom svršetniku, da ju po-
časte svojim cijenjenim naručbama.

UPRAVA.

PREDPLAĆUJTE SE NA „HRVATSU MISAO“

Prvorazrednom diplmom i zlatnom me-
daljom na rimskoj i bruselskoj izložbi na-
gradjena

TVORNICA DOŠTANIH SVIJEĆA
Vladimir Kulić,

ŠIBENIK

preporuča svoje pro-
izvode P. N. gg. Žu-
pnicima, Crkvinar-
stvima i Bratovštinama.

Pozor! Sve narudžbe, što se prime
inicijativom Hrv. kat. nar. glasiva,
na korist njihovu davam 5%.